

Poštovani čitatelji Mljekarskog lista i podlistka HPA,

U našem najnovijem izdanju podlistka donosimo vam niz zanimljivih informacija o djelatnosti Hrvatske poljoprivredne agencije u proteklom mjesecu. Tako donosimo izvješća s održane 9. izložbe ovaca i 3. izložbe

buše Ličko-senjske županije, dvanaeste po redu Županijske izložbe stoke Sinj 2018., kao i 10. državne i 14. županijske smotre istarskih magaraca RH. Drago nam je da se naše već tradicionalne stočarske izložbe po županijama redovno održavaju i izazivaju sve veće zanimanje uzgajivača stoke. U stručnom članku o pristupu rezultatima laboratorijskih ispitivanja putem web stranica, govorimo o novim aplikacijama pomoću kojih Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka na web stranicama Hrvatske poljoprivredne agencije pruža mogućnost pregleda rezultata laboratorijskih ispitivanja. Rezultati se prikazuju za zaprimljene uzorke dostavljene u SLKM-u označene bar-kodovima proizvođača, a dostupni su na web stranicama u roku 48 sati od dana dostave uzorka u laboratorij. Pozivamo sve zainteresirane proizvođače mlijeka da se prijave i prate svoje rezultate ispitivanja putem web stranica HPA.

Nadalje, u članku o provjeri roditeljstva rasplodnih bikova izvornih pasmina donosimo novosti o projektu koji provodi Hrvatska poljoprivredna agencija. Naime, u ovoj godini započeli smo s programom Izgradnje sustava molekularne verifikacije utvrđivanja porijekla izvornih pasmina goveda, koji sufinancira Europska unija, i to putem podmjere 10.2. Potpora očuvanja, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi. Korist od realizacije projekta imaju u prvom redu uzgajivači autohtonih pasmina, jer će se započeti sa stvaranjem početne baze populacije tipiziranih goveda, koji su preduvjet za testiranje roditeljstva goveda upisanih u matične knjige. I na kraju, donosimo informacije s nedavno održane Godišnje skupštine međunarodnog udruženja *Lipizzan International Federation*, kojoj su načelili i hrvatski delegati.

Doc. dr. sc. Zdravko Barać

Pristup rezultatima laboratorijskih ispitivanja putem web stranica

INES JELEN, STRUČ. SPEC. OEC. AGR. | ijelen@hpa.hr

Središnji laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka na web stranicama Hrvatske poljoprivredne agencije pruža mogućnost pregleda rezultata laboratorijskih ispitivanja. Rezultati se prikazuju za zaprimljene uzorke dostavljene u SLKM-u označene bar-kodovima proizvođača, a dostupni su na web stranicama u roku 48 sati od dana dostave uzorka u laboratorij.

Izradom nove web stranice Hrvatske poljoprivredne agencije rezultati laboratorijskih ispitivanja nalaze se pod "KONTROLA KVALITETE/MLIJEKO". Ako vam se javlja greška prilikom prijave, ponovno učitaite novu stranicu Hrvatske poljoprivredne agencije.

Na naslovnoj stranici Hrvatske poljoprivredne agencije, na glavnoj traci pod KONTROLA KVALITETE odaberite MLIJEKO.

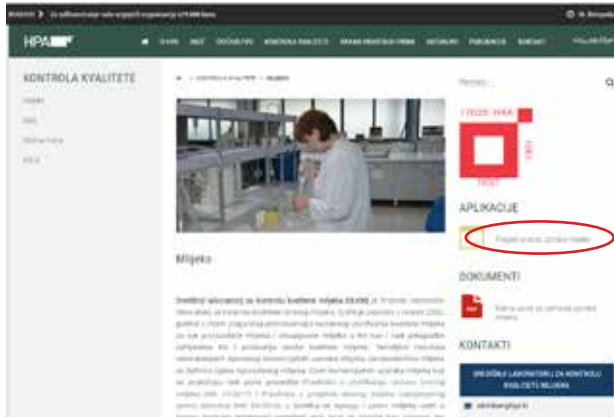

IMPRESSUM |

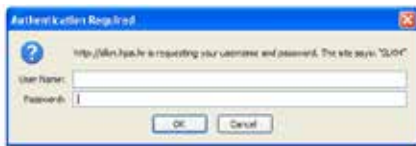
UREDNIČKI ODBOR: doc. dr. sc. Zdravko Barać, Vesna Bulić, dipl. ing., Željka Fatović, dipl. ing., dr. sc. Zdenko Ivkić, dr. sc. Marija Špehar, Ivica Vranić, struč. spec. ing. agr.

HRVATSKA POLJOPRIVREDNA AGENCIJA | Poljana Križevačka 185, Križevci
TEL.: 048/279 072 FAX: 048/693 216 | URED U ZAGREBU: Ilica 101, Zagreb
TEL.: 01/3903 103 FAX: 01/3903 191 | E-MAIL: hpa@hpa.hr, www.hpa.hr
OIB: 48006835970

Nakon otvaranja stranica laboratorija, na desnoj strani ekrana otvorite “Pregled analiza uzoraka” mlijeka.

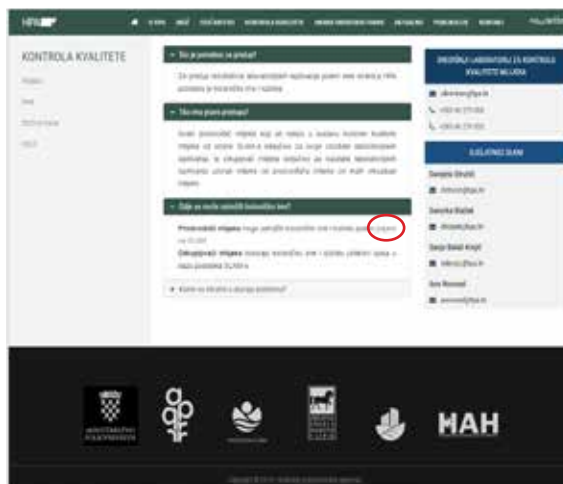
Nakon toga upišite korisničko ime i lozinku koja vam je odobrena prilikom prijave.

Kad upišete tražene podatke, pod “Ispis svih laboratorijskih analiza” imate uvid u sva laboratorijska ispitivanja uzoraka koja su napravljena pod vašim JLB-om.

Ako vam se prilikom prijave javlja greška, ponovno učitajte novu stranicu Hrvatske poljoprivredne agencije.

Provjera roditeljstva rasplodnih bikova izvornih pasmina

Uzorkovanje biološkog materijala provode djelatnici područnih ureda HPA, te djelatnici ovlaštenih uzgojnih udruženja izvornih pasmina goveda

ALEKSANDAR KLJUJEV, DIPL. ING. AGR. | akljujev@hpa.hr

Hrvatska poljoprivredna agencija započela je u 2018. godini program Izgradnje sustava molekularne verifikacije utvrđivanja porijekla izvornih pasmina goveda, koji sufinancira Europska unija putem podmjere 10.2. Potpora očuvanja, održivo korištenje i razvoj genetskih izvora u poljoprivredi.

Cilj je prikupljanje bioloških uzoraka tkiva kako bi se stvorila bazna populacija uzorkovanih grla izvornih pasmina goveda, iz koje se mogu dobiti vjerodostojni podaci na molekularnoj razini o genetskom stanju populacija, te stvaranju temelja za plansko vođenje uzgoja na molekularnoj razini u cilju očuvanja genetske varijabilnosti. U svrhu veće vjerodostojnosti genealoških podataka izvornih pasmina goveda, osigurava se logistika potrebna za uvođenje obvezne provjere roditeljstva rasplodnih bikova na DNA razina (*paternity testing*). Na navedeni način pomaže se ovlaštenim uzgojnim organizacijama u uspostavi obveznog DNK testiranja roditeljstva (*paternity testing*), i to kroz osiguranje veće vjerodostojnosti genealoških podataka izvornih pasmina goveda.

Očuvanje genetske raznolikosti

Stvaranjem zbirke bioloških uzoraka omogućava se praćenje svih parametara populacije na molekularnoj razini, te se postavljaju temelji za izradu dugoročnog plana očuvanja genetske raznolikosti u malim populacijama, kakve su izvorne pasmine

goveda. Osim toga, postavit će se i temelji za plansko vođenje uzgoja putem planskog pripusta i genetsku "čistoću" pasmine kroz kontrolu roditeljskog porijekla.

Nakon prikupljanja bioloških uzoraka pristupilo se njihovom evidentiranju i pripremi za dostavu u referentni laboratorij. Nakon provedbe registracije DNK tipa, rezultati analize u obliku DNK kartice pohranjuju se u elektronskom obliku za jednostavnije daljnje korištenje i arhivu banke gena. Zaprimljene DNK kartice bit će na raspolaganju i ovlaštenim uzgojnim udruženjima za provedbu testiranja roditeljstva u budućnosti.

Testiranje roditeljstva goveda

Korist od realizacije projekta imaju u prvom redu uzgajivači autohtonih pasmina, jer će se započeti sa stvaranjem početne bazne populacije tipiziranih goveda, koji su preduvjet za testiranje roditeljstva goveda upisanih u matične knjige. S druge strane, uvođenjem testiranja roditeljstva vjerodostojnost genealoških parametara postavit će se na znatno višu razinu, što će utjecati na višu prodajnu cijenu rasplodnih grla autohtonih pasmina goveda. Vjerodostojno porijeklo omogućiti će uspješnije očuvanje genetske raznolikosti unutar pasmine i očuvanje same pasmine. Uzorkovanje biološkog materijala provode djelatnici područnih ureda HPA, te djelatnici ovlaštenih uzgojnih udruženja izvornih pasmina goveda. Tako će u provedbu ove aktivnosti prema potrebi biti uključene sve tri uzgojne organizacije (Udruga uzgajivača buše, Savez uzgajivača istarskog goveda, Udruga uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca). Ukupna procijenjena vrijednost realizacije projekta iznosi 68.000,00 kn (bez PDV-a). Kako je provjera roditeljstva vrlo važna aktivnost koju je preporučila Međunarodna organizacija za kontrolu proizvodnosti domaćih životinja (*The International Committee for Animal Recording - ICAR*), sustavna primjena omogućit će dostizanje međunarodnih standarda u tom području. Na kraju treba istaknuti kako se očekuje šira primjena te metode i u komercijalnim pasmina. Trenutno postoji praksa provjere roditeljstva rasplodnih bikova namijenjenih umjetnom osjemenjivanju pa je potrebno proširiti tu aktivnost i na rasplodne bikove u prirodnom pripustu.

XII. županijska izložba stoke "Sinj 2018."

ALEKSANDAR KLJUJEV, DIPL. ING. AGR. | akljujev@hpa.hr

TATJANA SINKOVIĆ, DIPL. ING. AGR. | tsinkovic@hpa.hr

Na hipodromu u Sinju 13. listopada održana je XII. županijska izložba stoke Sinj 2018. I ove godine, organizatori izložbe bili su Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA), Udruga proizvođača mlijeka Dalmacije, Županija splitsko-dalmatinska i Grad Sinj, a pokrovitelji izložbe Ministarstvo poljoprivrede i Županija splitsko-dalmatinska.

Na svečanom otvorenju prisutne su pozdravili dogradonačelnik Sinja Denis Glavak, ispred Županije splitsko-dalmatinske Damir Čarić, te ravnatelj HPA doc.dr.sc. Zdravko Barać koji je ujedno i otvorio izložbu.

U govedarskom dijelu izložbe predstavljene su kolekcija krava i junica holstein pasmine, kolekcija krava simentalске pasmine, te kolekcija krava izvorne pasmine buša, u prikazu, s ukupno 21 grlom goveda. Glavni ocjenjivač izloženih grla bio je Aleksandar Kljujev, dipl. ing., djelatnik HPA. Sva nagrađena grla po kolekcijama dobila su diplomu Hrvatske poljoprivredne agencije, koje je uručio ravnatelj HPA doc.dr.sc. Zdravko Barać.

Govedarska izložba

U kolekciji krava holstein pasmine, prvu nagradu osvojila je krava GLORIA HR 3200278268 vlasnika Ivana Putnika iz Brnaza. Majčin otac ove je krave LEONARDO, a ona je otelila dva teleta. Proizvodnja u prvoj laktaciji bila je 5587 kg mlijeka sa 4,4% i 247 kg mliječne masti i 3,5% i 193 kg proteina.

“NENA”, obrt za uzgoj krava iz Čitluka, osvojio je prvu nagradu u kolekciji krava simentalke pasmine s grlom GERDA HR 4200552668. Otac krave je HUTERA HB 8249, a otelila je jedno tele. Na prvoj kontroli mliječnosti dala je 23,3 kg mlijeka. U kolekciji steonih junica holstein pasmine, prvu nagradu osvojilo je grlo LOLITA HR 7200601996. Majčin otac ove junice je bik FABIAN, a majka LAMIA u 2 L u prosjeku je proizvela 6866 kg mlijeka sa 3,5% i 240 kg mliječne masti i 3,04% i 210 kg proteina. Kolekciju krava pasmine buša predstavljale su 4 krave vlasnika Andrije Ribičića iz Šestanovca.

Šampionskim grlom izložbe proglašena je krava holstein pasmine vlasnika IVANA PUTNIKA iz Brnaza. Krava LEA HR 0200278348 rođena je 3. 2.2014., a do sada je otelila dva teleta. Proizvodnja u 1. L. bila je 6230 kg mlijeka sa 4,8% i 297 kg mlj. masti i 3,5% i 217 kg mlj. proteina.

Izložba ovaca i koza

U ovčarskom i kozarskom dijelu izložbe prikazano je sedam kolekcija naše izvorne pasmine ovaca dalmatinske pramenke i pet kolekcija izvorne pasmine koza hrvatska šarena, te jedna kolekcija izvorne pasmine koza hrvatska bijela. U svakoj kolekciji bilo je izloženo ukupno pet grla, četiri ovce i ovan, te četiri koze i jarac. Stručno povjerenstvo koje su sačinjavali djelatnici Hrvatske poljoprivredne agencije Tatjana Sinković, dipl. ing., i Dolores Barać, dipl. ing., u ovčarskom dijelu izložbe između 28 pripremljenih

ovaca i sedam ovnova pasmine dalmatinska pramenka odabralo je i nagradilo najbolja grla sljedećih uzgajivača: prvonagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Ante Balova iz Primorskog Doca, drugonagrađena kolekcija ovaca uzgajivačice Koviljke Perković iz Koljana i trećenagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Mirka Petrovića iz Kaštela. U konkurenciji rasplodnih ovnova nagrađena su sljedeća grla: prvonagrađeni ovan ž.b. 230274482 uzgajivača Marijana Bilića-Pavlinovića iz Studenaca, drugonagrađeni ovan ž.b. 731163020 uzgajivača Ivana Draguna iz Studenaca i trećenagrađeni ovan ž.b. 730911403 uzgajivača Ivana Pleića iz Ciste Velike.

U kozarskom dijelu izložbe, između 20 pripremljenih koza i četiri jarca pasmine hrvatska šarena te četiri koze i jednog jarca pasmine hrvatska bijela, stručno povjerenstvo odabralo je i nagradilo najbolja grla sljedećih uzgajivača: prvonagrađena kolekcija koza uzgajivačice Mirjane Udiljak iz Studenaca, drugonagrađena kolekcija koza uzgajivača Ante Brčića iz Gale i trećenagrađena kolekcija koza uzgajivača Mladena Živalja iz Obrovca Sinjskog.

U konkurenciji rasplodnih jaraca nagrađena su sljedeća grla: prvonagrađeni jarac ž.b. 440127933 uzgajivača Ivica Jagnjića iz Gale, drugonagrađeni jarac ž.b. 540122761 uzgajivačice Đene Samardžić iz Maovice i trećenagrađeni jarac ž.b. 640127753 uzgajivača Mladena Knezovića iz Lokvičića.

Šampionskim grlom ovčarskog dijela izložbe proglašen je ovan ž.b. 330827793 uzgajivača Slavka Perkovića iz Koljana. Šampionskim grlom kozarskog dijela izložbe proglašen je jarac ž.b. 940117030 uzgajivačice Mirjane Udiljak iz Studenaca.

Za sva nagrađena grla diplome Hrvatske poljoprivredne agencije uručio je ravnatelj doc. dr. sc. Zdravko Barać, a šampionsko zvono za ovna i jarca pobjednika zajednički su uručili ravnatelj Hrvatske poljoprivredne agencije doc. dr. sc. Zdravko Barać te predstavnici Splitsko-dalmatinske županije i Grada Sinja.

3. izložba buše i 9. izložba ovaca Ličko-senjske županije

ALEKSANDAR KLJUJEV, DIPL. ING. AGR. | akljujev@hpa.hr

TATJANA SINKOVIĆ, DIPL. ING. AGR. | tsinkovic@hpa.hr

U sklopu 20. izložbe tradicijskih proizvoda Jesen u Lici, u Gospiću je 6. listopada održana 3. izložba buše i 9. izložba ovaca Ličko-senjske županije. Nakon otvorenja, pod stručnim vodstvom Davora Korečića, dr. vet. med., iz HPA, održan je Kup mladih uzgajivača Ličko-senjske županije na kojem je predstavljeno ukupno 10 mladih uzgajivača, većinom odjevenih u narodne nošnje svog kraja sa svojom teladi. Svim mladim uzgajivačima ravnatelj HPA doc. dr. Zdravko Barać uručio je zahvalnice i medalje za sudjelovanje te nagrade sponzora.

Izložba goveda

U govedarskom dijelu izložbe predstavljene su tri kolekcije s ukupno 13 grla pasmine buša, koje su pristupile predvođenju i ocjenjivanju. Glavni ocjenjivač bio je Aleksandar Kljujev, iz HPA, koji je grla rangirao te odabrao najvrednija. Sva nagrađena grla po kolekcijama dobila su diplome Hrvatske poljoprivredne agencije te novčane nagrade sponzora izložbe Županije ličko-senjske.

U kolekciji steonih junica prvonagrađena je junica ALMIRA HR 6200922722, oteljena 14.2.2017. Posjednik junice je Katica Franić iz Smiljana. U kolekciji krava najbolja je ŽUNA B3 HR 8200836467, oteljena 1.4.2014. Ponosni posjednik krave je Mile Starčević iz Kalinovače. U kolekciji bikova najboljim je proglašen bik MENS LB3 HR 5200667060 HB 119, oteljen 14.6.2015., a ponosni posjednik je Bariša Dejanović iz Podudbine.

Konačno, šampionskim grlom izložbe proglašena je VAN-DA B39 HR 0200513966, oteljena 29.5.2014., u vlasništvu Marijane Dejanović Šolaja.

Izložba ovaca

U ovčarskom dijelu izložbe grla iz svog uzgoja prikazalo je 10 uzgajivača naše izvorne pasmine ovaca ličke pramenke. U svakoj kolekciji bila su izložena ukupno četiri grla, tri ovce i ovan. Stručno povjerenstvo koju su sačinjavali djelatnici Hrvatske poljoprivredne agencije Tatjana Sinković, dipl. ing., Dolores Barać, dipl. ing., i Danijel Mulc, dipl. ing., između 30 pripremljenih ovaca i 10 ovnova pasmine lička pramenka odabralo je i nagradilo najbolja grla sljedećih uzgajivača: prvonagrađena kolekcija ovaca uzgajivačice Barbare Kučan iz Aleksinice, drugonagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Milana Ćupurdije iz Frkašića i trećenagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Milana Pavelića iz Novosela Trnovačkog. U konkurenciji rasplodnih ovnova nagrađena su sljedeća grla: prvonagrađeni ovan ž.b. 531324999 uzgajivača Milana Kneževića iz Bunića, drugonagrađeni ovan ž.b. 730845510 uzgajivača Boška Krge iz Homoljca i trećenagrađeni ovan ž.b. 331193798 uzgajivača Karla Butorca iz Klanca.

Šampionskim grlom 9. izložbe ovaca Ličko-senjske županije proglašen je ovan ž.b. 131031650 uzgajivača Zdene Ramljaka iz Kopolja Koreničkog. Diplome Hrvatske poljoprivredne agencije i šampionsko zvono za ovna uručio je ravnatelj Hrvatske poljoprivredne agencije doc. dr. sc. Zdravko Barać.

Održana Godišnja skupština međunarodnog udruženja *Lipizzan International Federation*

DR. SC. NIDAL KORABI | nkorabi@hpa.hr

U Državnoj ergeli Szilvásvárad u Mađarskoj od 5. do 7. listopada održana je Godišnja skupština međunarodnog udruženja *Lipizzan International Federation* (LIF). Hrvatski delegati bili su dr. sc. N. Korabi, djelatnik Hrvatske poljoprivredne agencije, i to kao predstavnik tijela koje vodi matične knjige lipicanske pasmine privatnog uzgoja, a uzgoj državnih ergela predstavljali su M. Damjanović, dr.vet.med., i D. Jakšić, dipl.ing., djelatnici Državne ergele Đakovo i Lipik. Na Godišnjoj skupštini sudjelovalo je 19 nadležnih uzgojnih udruženja za lipicansku pasminu iz 14 zemalja članica. Sukladno pravilima LIF udruženja, prije Godišnje skupštine održani su sastanci Upravnog odbora kao i sastanak ovlaštenih uzgojnih udruženja privatnog uzgoja lipicanske pasmine članova LIF-a, na kojima su dodatno razmatrane točke dnevnog reda Godišnje skupštine. Najzanimljivija tema o kojoj se razgovaralo na Glavnoj skupštini svakako je bila registracija uvezenih konja koji su pri rođenju registrirani u državama koje nisu članice međunarodnoga uzgojnog udruženja, a koji sada podliježu obveznom upisu nakon prethodno provedenog protokola.

Udruženje je sa ciljem podizanja kvalitete rada i praćenja uzgojnih podataka svim članicama udruženja odredilo obveznu izradu nacionalne publikacije matičnih knjiga u krajnjem roku od dvije godine. U posljednjih nekoliko godina odbor LIF-a, osim toga, radi i na pripremi pravila za izobrazbu sudaca lipicanske pasmine na međunarodnoj razini pa je na Godišnjoj skupštini predstavljen i prvi prijedlog pravilnika. Nakon zaprimanja prijedloga članova o izmjenama i prilagodbama pravilnika pristupit će se izradi prateće dokumentacije potrebne za nesmetanu provedbu edukacijskog programa udruženja. Osim o uzgojnim temama, razgovaralo se i o članstvu uzgojnih udruženja. Skupština je tako donijela odluku da se članicama koje se trenutno nalaze na listi promatrača određuje krajnji rok od dvije godine za ispunjavanje svih uvjeta potrebnih za registraciju i pristupanje punopravnom članstvu organizacije.

10. državna i 14. županijska smotra istarskih magaraca RH

DR. SC. NIDAL KORABI | nkorabi@hpa.hr

U Juršićima su 7. listopada održane 10. državna i 14. županijska smotra istarskih magaraca RH. Smotru je organizirala Udruga uzgajivača istarskih magaraca Istrijski tovar uz suorganizaciju Hrvatske poljoprivredne agencije. Predstavilo se 13 uzgajivača sa 49 magaraca različitih kategorija, a velik odaziv posjetitelja ponovno je potvrdio dobru organizaciju i kvalitetan sadržaj manifestacije. Izložena grla razvrstana su u kolekcije mladih i starijih magaraca, mladih i starijih magarica, muškoga i ženskog pomlatka, koji su na isti način predvođeni na ocjenu pred stručnu komisiju. Kolekcija puladi istarskog magarca bila je u prikazu. Komisiju za ocjenjivanje činila su tri člana: predstavnik HPA Neven Rimanić, dipl. ing., koji je ujedno i voditelj uzgojnog programa Istarskog magarca, Mirna Šabanović, dipl. ing., iz Službe za razvoj konjogojstva, te predstavnik uzgajivača Nevio Valenta. Nakon izložbe održana je već tradicionalna utrka na magarcima, na kojoj je pobjedu odnio magarac 340 Tito. Kako bi se uzgajivači na što kvalitetniji način predstavili posjetiteljima, s posebnim naglaskom na važnost očuvanja istarskog magarca, tijekom programa posjetitelji su imali priliku slušati stručna mišljenja komisije za ocjenjivanje i dojmove izlagača. Kvalitetu programa dodatno je upotpunila i službena voditeljica smotre Dorina Tikvicki s Radio Pule.

NAGRAĐENA GRLA

Kolekcija starijih magaraca: 1. 340 TITO, Danilo Pištan, 2. 3321 MIRZO, Marko Bijažić, 3. 1853 -IŠKO, Boris Orlić. Kolekcija mladih magaraca: 1. 3304 BENI, Gordan Galant, 2. 5156 DUDO, Boris Orlić, 3. 3709 KALIMERO, Dragica Lenić. Kolekcija starijih magarica: 1. 2378 BISTRA, Gordan Galant, 2. 2476 BELA, Boris Dunis, 3. 176 ŠTELA, Udruga Istarsko – Eko muzej iz Vodnjana. Kolekcija mladih magarica: 1. 2855 MEGI, Milan Poropat, 2. 3514 ĐULI, Antonio Radin, 3. 3813 LOLLA, Danilo Pištan. Kolekcija ženskog pomlatka: 1. 307 FUMA, Milan Poropat, 2. 4587 VALENTINA, Antonio Radin, 3. 4907 LANAI, Dragica Lenić. Kolekcija muškog pomlatka: 1. 5183 TORNADO, Antonio Radin, 2. 4505 PINOCCHIO, Udruga Istarsko - Eko muzej iz Vodnjana, 3. 4975 ZAZUN, Damir Siljan.

ŠAMPIONSKO GRLO: 3930 GIULI, Antonio Radin.

